NYE TIDER

Krige eskalerer, planetære grænser overskrides, og menneskerettigheder kompromitteres. Som mennesker har vi ondt i kroppene og sjælene: Hatecrimes, stress og burnout gør os utrygge for andre og os selv. Kriser der griber om sig og forstærker hinanden, det er de voldsomme nye tider vi og eleverne vågner til hver morgen.

Og hvordan kan og skal vi svare på det som lærere? I dette nummer af *Dansknoter* har vi valgt ikke at råbe og skabe mere panik. I stedet vil vi fremlægge omsorg som et andet sted at tale og handle fra: Omsorg for naturen, det sociale og for menneskekroppen og dens sanselighed træder frem i temaet på forskellig vis som mulige svar på de nye tider.

Emilie Rademacher, Herlev Gymnasium, slår temaet an med en praksisnær artikel om bæredygtighed. Danskfaget må behandle vores forhold til naturen og handlemuligheder i forhold til klimakrisen. Som et konkret eksempel på en sådan undervisning præsenterer Rademacher stedbaserede, økokritiske øvelser hvor eleverne læser naturforfattere som Christian Winther og Theis Ørntoft.

Også Mons Bissenbakker skriver om menneskets forhold til naturen. Bissenbakkers artikel tager afsæt i hans igangværende forskningsprojekt om 2020'ernes translitteratur. I denne artikel behandler han to samtidsromaner, nemlig Charlotte Weitzes *Rosarium* (2021) og Gry Stokkendahl Dalgas' *Calluna* (2025) som på ganske forskellig vis sætter deres transkarakterer i forbindelse med naturen.

Vi glæder os til at undervise i nyudnævnte kanonforfattere, og derfor har der sneget sig en gammel tekst ind i vores nye tema: Leonora Christinas *Jammers Minde* fra 1600-tallet. Værket blev for nylig genudgivet i en moderniseret udgave ved forfatter og kritiker Benedicte de Thurah Huang. I sit essay præsenterer Huang *Jammers Minde*, både i egen ret og i relation til den nyeste danske litteratur. Essayet beskriver Leonora Christina som en "it-girl" i sin tid og kan med fordel læses af og med elever.

Et andet forslag til undervisningens indhold er feministiske tegneserier som bliver præsenteret af tegneserieforsker Charlotte J. Fabricius. Artiklen opridser tendenser som aktivisme, personlige vidnesbyrd og seksualoplysning i nye danske tegneserier ved at zoome ind på udvalgte værker og forfatterskaber som læseren bliver klædt på til at inddrage i sin undervisning.

Bladets sidste temaartikel giver indblik i sanselig læring som praksis. Gry Hallberg, ph.d., medstifter og kunstnerisk leder af performancegruppen Sisters Hope præsenterer sanselighed og poetiske tilgange som en måde at sætte æstetik i fokus. Forhåbentlig kan den æstetiske tilgang inspirere til sanselige indslag i undervisningen.

I "Kunsten" præsenterer vi værker af Ada Ada Ada der kalder sig algoritmisk kunstner. Her kan vi nemlig opleve hvordan krop og køn bliver underlagt uigennemskuelige digitale strukturer på de sociale medier og i internettets algoritmer. I værkerne her i bladet anvender hun sin egen krop og kønstransition som udgangspunkt for digitale eksperimenter. Ada Ada Adas værker berører nogle af samtidens største emner: teknologiens dominans, krop, køn og identitet. Værkerne kan vække en nysgerrighed hos os selv og hos eleverne: Hvem eller hvad afgør hvem vi er som mennesker?

At holde sig orienteret i nyeste tid er en kompleks opgave, og der findes nærmest lige så mange bud på hvordan vi skal møde de nye tider, som der findes kriser. Vi håber temaet denne gang kan virke som en hjælpende hånd med helt konkrete litteraturforslag og læsepraksisser – og at det kan sætte nogle omsorgsfulde tanker, samtaler og moduler i gang som modvægt til hvad der indimellem virker til at være verdens undergang.

God læselyst